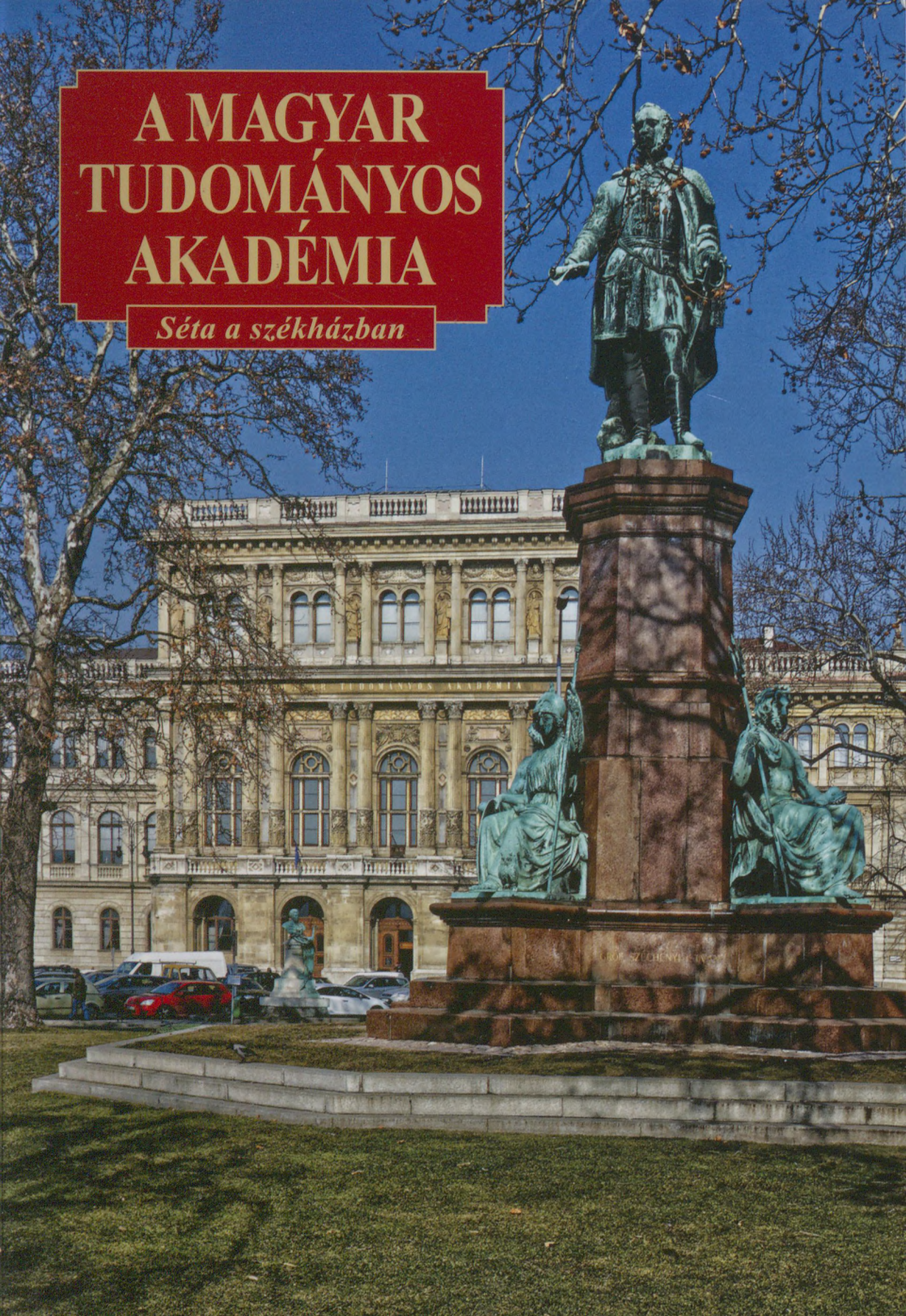
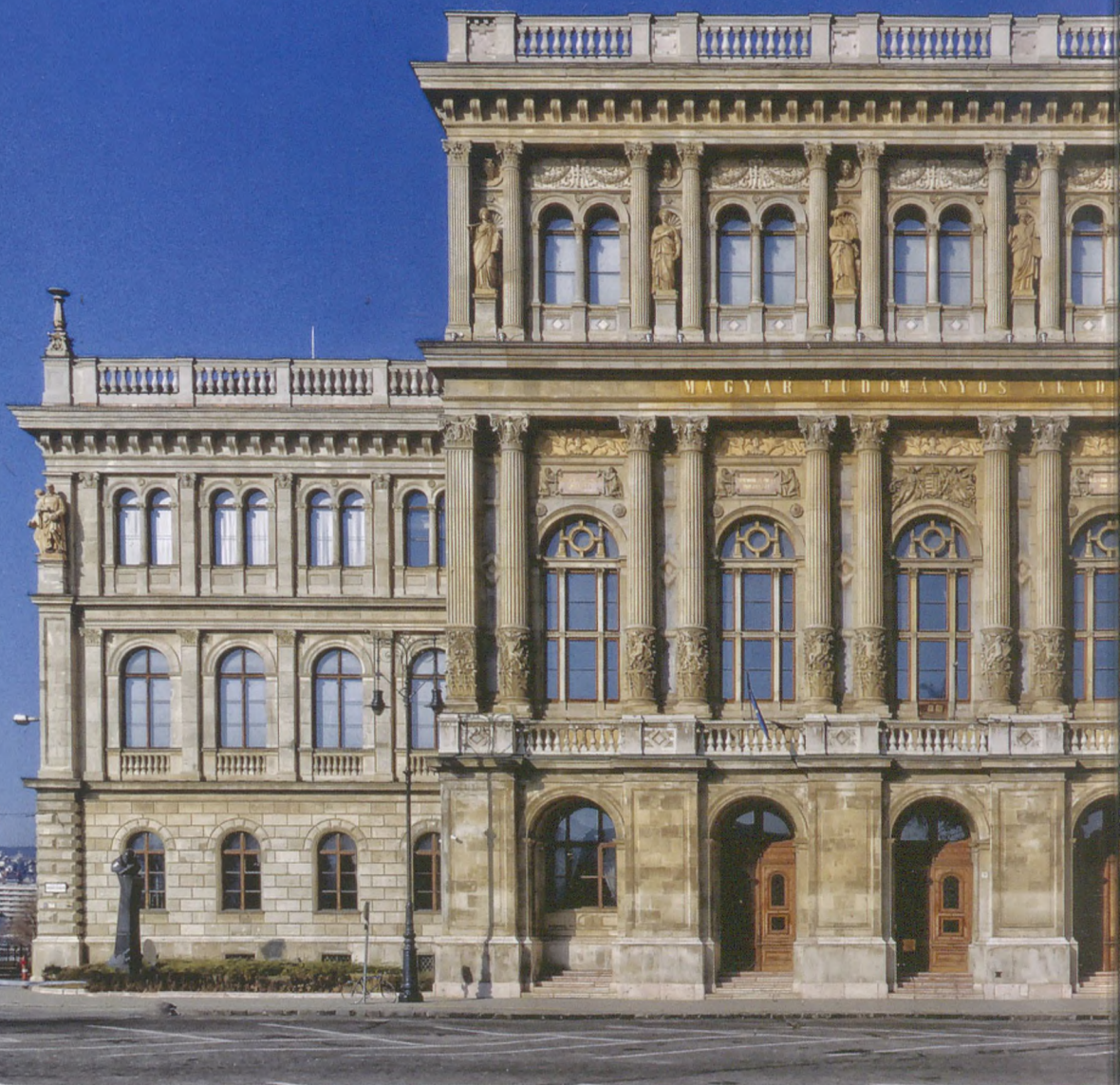

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Séta a székházban

1

1. A főhomlokzat

2. A főhomlokzat részlete
a magyar címerrel

A Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi István téren álló székháza Budapest egyik reprezentatív középülete, a magyar tudományosság jelképpé nemesült foglalatja. A palota a magyarság korában a neoreneszánsz stílus-törekvés úttörő és nagyszabású alkotása volt, amely a magyar főváros építészeti fejlődésére is

hatást gyakorolt. Belsejének elegáns architektúrája, főbb termek festészeti és szobrászati díszítése méltó az épület kiemelt rendeltetéséhez. Az Akadémia székházában található az intézmény legmagasabb vezetőinek irodái, különböző rendeltetésű dísz- és tanácskozótermek, valamint a harmadik emeleten a nagyközönség által is látogatható

lis egyenjogúsításának vágyával, része a modern nemzetté válás folyamatának. A reformkor 1825 és 1848 közötti, „haza és haladás” kettős jelszavával fémjelzett időszakának pezsgő politikai és szellemi életébe a legjobb erők fogtak össze az elmaradott ország felzárkóztatásának szándékával. Ennek a korszakos mozgalomnak egyik jelentős, mondhatni jelképes nyitó mozzanata volt a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása.

A jeles eseményre az 1825–27-es országgyűlésen került sor, Magyarország akkori fővárosában, Pozsonyban. Az országgyűlésen 1825. november 3-án felszólalt Felsőbüki Nagy Pál, az alsótábla tagja, és felrótta a főrendeknek, hogy nem tesznek eleget a magyar kultúráért. Ezt meghallva gróf Széchenyi István (1791–1860) odalépett a köznemesi küldöttek asztalához, és felajánlotta birtokainak egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság megalakítására. Az utókor által legnagyobb magyarnak nevezett

Művészeti Gyűjtemény (Képtár). A palotához hátulról csatlakozik az Akadémia egykori bérháza, amely ma – átalakított formában – az MTA Könyvtár és Információs Központnak ad otthont.

Az intézmény létrejöttje összefügg a 19. század első felében jelentkező magyar nemzeti törekvésekkel, a Habsburg Birodalomba betagolt ország kulturá-

Széchenyi, e rendkívüli és rendhagyó személyiség életprogramjává tette hazája sorsának jobbítását; első ilyen irányú jelentős tette éppen az Akadémia megalapítása volt. (Hasonló gesztust tett édesapja, gróf Széchenyi Ferenc is, amikor 1802-ben gyűjteményeit a magyar nemzetnek adományozta, s ezzel megalapította a Magyar Nemzeti Múzeumot.) Széchenyi példáját nyomban követte három másik nemes,

Vay Ábrahám, gróf Andrássy György és gróf Károlyi György. (A négy alapító a felajánlott összeget magánál tarthatta, és csak az évi kamatokat kellett ténylegesen befizetniük.) Az Akadémia megalapítását – ekkor még Magyar Tudós Társaság néven – az országgyűlés az 1827. évi XI. törvényben rögzítette. Alapszabályának végleges szövegét az uralkodó 1831-ben hagyta jóvá; ennek első pontja kimondja: az

intézmény célja, „hogy a tudományok és szép művészségek honi nyelven műveltesenek”.

A társaságnak ekkor még nem volt saját épülete, a korai időkben Pest egy bérházában rendezte be irodáit. Előbb a Kirakodó tér (a mai Széchenyi István tér) hosszanti oldalán álló Deron- (később Nákó-) házban bérelt néhány helyiséget, majd a mai Petőfi Sándor utca 3. sz. alatti Trattner-Károlyi-házba költözött. Az intézmény súlyát jelentősen növelte, hogy 1826-ban gróf Teleki László neki adományozta igen gazdag, 30 000 kötetes családi könyvtárát – ez lett a mai akadémiai könyvtár őse. A könyvgyűjtemény kezdetben a család Szervita téri palotájában kapott helyet. Saját reprezentatív terme nem lévén, az Akadémia üléseit jobbára a pesti Vármegyeháza dísztermében tartotta. Az 1848-as forradalom kitörése után néhány nappal, a március 20-i rendkívüli ülésen mondták ki, hogy a társaság országos intézmény rangjára emelkedik. A szabadságharc bukása után, az elnyomtatás éveiben működését az osztrák hatóságok korlátozták, 1854-ben császári biztos felügyelete alá került.

Mivel saját épülete továbbra sem volt, 1858-ban báró Sina Simon nagy összegű, 80 000 forintos adományt tett a Magyar Tudományos Akadémia székházának megépítésére. A Habsburg-abszolutizmus korában a magyar

kultúra ápolása politikai kérdés is volt, a magyar tudományosság legfőbb intézményének székháza, illetve annak létrehozása nemzeti üggyé vált. Az adomány országos mozgalmat indított el, amely váratlanul nagy visszhangra talált. 1860-ra már annyi pénz gyűlt össze – és a politikai viszonyok is oly mértékben megenyhültek –, hogy meg lehetett tenni a tervezés és az építés előkészületeit. A palota céljára igen kitűnő helyen, a Duna-parton, a Lánchíd pesti hídfőjének közelében sikerült telket szerezni. Az osztrák Duna Gőzhajózási Társaság és Pest városa 1859-ben létesített emeletes rakodópartot a Lánchídtól mindkét irányban 100 méter

- 3. Friedrich von Amerling:**
Gróf Széchenyi István.
Festmény a Képtárban
- 4. Hermann Schievelbein után**
Izso Miklós: Friedrich August Stüler.
Mellszobor a Képtárban
- 5. Barabás Miklós: Gróf Desseffy Emil.**
Festmény a Képtárban

hosszan; az újonnan nyert, szabályozott rész a korabeli magyar főváros kitűnő területének számított. A híd meglétén kívül eszmei-városképi értékét az is növelte, hogy itt terült el a 19. század első felében kiépített, reprezentatív klasszicista palotákkal és házakkal szegélyezett Kirakodó tér. A tér eredetileg a kereskedés céljait szolgálta; nem utolsósorban épp az Akadémia palotájának lesz majd köszönhető, hogy

jellege megváltozik, és a főváros egyik dísztervévé válik. A hely szimbolikus voltát fokozza, hogy az itt található Lánchíd, Pest-Buda első állandó hídja – a magyar főváros egyik emblematisz építménye – szintén Széchenyi kezdeményezésére jött létre.

A palota tervezett építésének híre, majd a tervpályázatáról szóló híradások hamarosan széles körben elterjedtek, nagy közérdeklődést keltve. Idővel a hírla-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ

pokban polémia bontakozott ki, nemcsak szorosán véve a palota ügyéről, hanem a stílusválasztásról, sőt a nemzeti stílus kérdéséről is, és végigkísérte a tervezés fordulatossá, konfliktusoktól sem mentes folyamatát. Először fordult elő Magyarországon, hogy egy építészeti ügy a művelt közvélemény figyelmének középpontjába került.

Elsőként a Párizsban tartózkodó ifjú építész, Szkalnitszky An-

alighanem többek véleményének adott hangot. Az építendő palota kapcsán egyben nemzeti jellegű stílus megteremtésének szükségességét hangsúlyozta.

Az első érdemi lépést a tervezés előkészítésére 1860 derekán tették. Júniusban az Akadémia

6. A főhomlokzat részlete

7. Összkép a Duna felől

székesegyházra kiírt tervpályázaton elért sikerének köszönhetően Magyarországon építészeti szaktekintélynek számított. A tudós augusztusban tért vissza Magyarországra, és október 10-re kidolgozta a leendő épület helyiségeinek számát, nagyságát, elrendezését és funkcióját meghatározó programot. Ez a díszterem, a könyvtár és a képtár egy tömbbe helyezését írta elő, és szerencsétlen módon erősen megkö-

tal reagált nyilvánosan a *Vasárnapi Ujság*ban még 1860 elején. Az aktuális problémákra jó érzéssel rátapintva, nyílt tervpályázat meghirdetését kérte, amivel – tekintettel az épület nemzeti fontosságára, valamint a nyilvánosságot és a szabad versenyzést egyre inkább igénylő közéletre –

vezetősége felkérte a Párizsban tartózkodó Henszlmann Imrét, hogy utazzon haza, és vegye kézbe a palota tervezésének és építésének ügyét. Henszlmann, az Akadémia tagja, a magyar művészettörténet egyik meghatározó személyisége építészettörténeti kutatásainak és a lille-i

tötte a tervező kezét. A fenti elképzelés szerint a bejáratozat épület oldalán kellett volna elhelyezni. A középkor szerelmeként Henszlmann egyúttal a gótika mint alkalmazandó stílus mellett tört lándzsát, amivel kiváltotta az akadémiai Építési Bizottság ellenkezését. A bizottság

tagjai – az intézmény legfőbb vezetői, gróf Dessewffy Emil elnök és báró Eötvös József alelnök, továbbá gróf Károlyi György – nem kedvelték ezt a stílust.

Ha a stílus kérdésében nem tudtak is dűlőre jutni, Henszlmannnak azt sikerült elérnie, hogy nem nyílt, hanem meghívásos pályázatot hirdessenek. Ennek nyomán felszólították magát Henszlmann Imrét – aki ez alkalomból Gerster Károly és Frey Lajos pesti építészekkel lépett társulásra –, Ybl Miklóst, az akkor már országosan ismert és az arisztokráciával jó viszonyt ápo-

ló építész, továbbá a bécsi Heinrich Ferstelt, a neogótikus stílusú Votivkirche tervezőjét, hogy 1861. február 15-i határidővel készítsenek pályamunkát az épülethez. Henszlmann ezután felereste Yblt és Ferstelt, és megígértette velük, hogy akárcsak jómaga, ők is neogótikus stílusú palotát terveznek; azt remél-

te ugyanis, ily módon sikerül a számára kedves építészeti modort érvényre juttatni.

Henszlmann, valamint Ferstel valóban neogótikus tervet nyújtott be, a kortársi értékelés szerint egyikük francia, másikuk német változatban. Ybl azonban nem tartotta be ígérését, nem tudta magát neogótikus akadémiai palota megtervezésére rászánni; helyette neoreneszánsz épületet tervezett. Munkáját határidőre benyújtotta, de – valószínűleg a konfliktust elkerülendő – másnap vissza is vonta. Csak találgatni lehet, milyen fordula-

8. Matematika. Allegorikus szobor a főhomlokzaton

9. Allegorikus szobrok a dunai homlokzaton

10. Filológia. Allegorikus szobor a főhomlokzaton

ben elhelyezendő képgyűjtemény tulajdonosa – szintén látni akarta a terveket. Azt rögtön megállapították, hogy a megszabott építési keretet, azaz a 600 000 forintot mindhárom terv túllépné. Mindamellet még márciusban kiosztották a díjakat: Henszlmann és társai 450, Ferstel és Szkalnitzky 300–300 aranyat kaptak.

Időközben a stílusvita egyre inkább kitereltesedett. Sokan tiltakoztak a gótikus stílus ellen, mivel egyházi és német stílusnak vélték. Henszlmann cikket írt és előadásokat tartott a gótika védelmében. Bár ter-

9

tot vettek volna az események, ha másként cselekszik. Tekintettel arra, hogy a megbízók ízlése a (neo)reneszánsz felé hajlott, nem lehet kizárni, hogy Ybl tervét fogadták volna el. Terve a neoreneszánsz korai, kissé szikár formáját mutatja, ami a magyar viszonyok között mindenképpen újító szelleműnek számított; az utóbb nyertes munka viszont a stílus kiforrottabb és monumentálisabb változatát képviselte, megvalósulását tehát mindenképpen nyereségként könyvelhetjük el. Szkalnitzky Antal szintén engedélyt kapott a pályáza-

ton való részvételre, tervezett is egy hellenizáló elemekkel átszőtt klasszicista akadémiai palotát; a választott stílussal – saját elmondása szerint – a Lánchídhoz és a tér épületeihez kívánt alkalmazkodni.

A három pályázati tervet, tehát a Henszlmann–Gerster–Frey-félet, Ferstelét és Szkalnitzkyét először rövid időre az Akadémia akkori termében állították ki, majd 1861. február végén – március elején néhány napra Pozsonyban tették közzemlére. Ezután Bécsbe küldték Esterházy Pál herceghez, aki – mint az épület-

10

mészetesen nem állította, hogy a gótika valaha is nemzeti stílus lett volna, a középkori Magyarország nagyságára és dicsőségére utalva rámutatott, hogy „nemzeti történetünk fénykorai karöltve járnak a csúcsíves stíllel”. Hangsúlyozta a nemzetközi tudományosságban immár elfogadott álláspontot, miszerint a gótikus építészet a középkorban nem német, hanem francia földön született, amivel tompítani akarta a magyarok fenntartásait a német eredetűnek hitt gótikával szemben. Utalt a francia racionalista gótikaelméletből táplálkozó gondolatokra, mint amilyen a szerkezeti szilárdság és az egyensúly kérdése, illetve megismételte a többek által hangoztatott tézist, miszerint a monasztikus román kori építészettel szemben a gótika a szabad polgárság építészete. Minden erőfeszítése ellenére a tudós nem tudta a maga oldalára állítani a közvéleményt.

11

A vita során óhatatlanul felmerült, majd előtérbe került a nemzeti stílus kérdése. Hencz Antal és Bergh Károly építészek azon az állásponton voltak, hogy megalkotható egy nemzeti stílus, ha a történeti stílusok legjobb elemeit vegyítik. Ez a gondolat másutt is

felbukkant a korabeli Európában. Szkalnitzky Antal a pályatervéhez csatolt műleírásában úgy vélte, „nemzeti jellemünket és őskorunk dicsőségét” figyelembe véve e célra a „Byzanti” modor a legmegfelelőbb. Véleményével nem állt egyedül. Bár a keleties ornamentikát is magában foglaló romantikus-félköríves stílus általános közép-európai jelenség volt, a Bizáncre, illetve az egzotikus építészetre mint a nemzeti stílus forrására való utalás hazánkban nyilvánvalóan összefüggött a magyarság keleti eredetének tételével. Ekkoriban történt, hogy Feszli Frigyes, a romantika nagy magyar építész a gyakorlatban is kísérletet tett egy magyaros stílus megalkotására: az Akadémiával lényegében egy időben emelt másik korszakos középület, a pesti Vigadó (1860–64) oldalhomlokzatán „vitézkötés”-díszítést, nagytermében a mór építészeti idéző ívsorokat alkalmazott.

12

Egyébként Feszli szintén készített egy romantikus elemeket felmutató tervet az Akadémia palotájához, azonban feltehetően csak a saját maga számára.

Az akadémiai Építési Bizottság tagjai nem voltak megelégedve a pályázat eredményével; különösen zavarta őket, hogy Henszlmann szinte rájuk akarta kényszeríteni a szerinte egyedül üdvözítő (neo)gótikus stílust. (Szkalnitzky Antal tervét a bizottság nem vette komolyan számításba.) Ezért 1861 márciusában minden tiltakozás ellenére a Monarchián kívülről kértek fel két vitathatatlan tekintélyt újabb tervek benyújtására: Leo von Klenze bajor királyi építész és Friedrich August Stüler, Po-

11. Newton szobra a dunai homlokzaton

12. Holló Barnabás: Az Akadémia alapítása. Dombormű az oldalhomlokzaton

13. A könyvtár

14. Révai és Descartes szobra az épület sarkán

roszország rangidős mesterét, a berlini Építészeti Akadémia tanárát. Rájuk nézve az eredeti építési program előírásai már nem voltak kötelező érvényűek. A két német építész májusban benyújtotta munkáját: Klenze klasszicista épületet tervezett, Stüler a velencei neoreneszánsz stílust választotta. Stüler szerencséjére Dessewffy Emil, az Akadémia elnöke különösen kedvelte a velencei reneszánsz építészetet – amivel végeredményben elébe ment a Magyarországon formálódó közizlésnek –, s így a berlini építész tervét fogadták el.

A palota építése 1862 tavaszán indult meg. Kivitelezését Friedrich August Stüler képviselőben

Szkalnitzky Antal, a mester egykori berlini tanítványa, az Akadémia részéről pedig Ybl Miklós irányította. Szkalnitzky feladata volt egyebek mellett a részletrajzok kidolgozása. A kőművesmunkát Diescher József építőmester vállalta. A palota építése a magyar építészszakma egyfajta tanulóterepéül is szolgált. Nem véletlenül írta ezzel kapcsolatban a *Vasárnapi Ujság*: „Szkalnitzky és Ybl a vezetésök alatt álló fiatal nemzedék számára valódi gyakorlati építészeti iskolát alapíthatnak meg.” A művezetésben vagy az építkezésen ugyanis a legkülönbözőbb beosztásokban ott dolgozott Unger Emil, Pucher József, Hauszmann Alajos, Pártos

15

(Punczmann) Gyula, de rajtuk kívül az ifjú nemzedék tagjai közé sorolható volt maga Szkalnitzky Antal is. Ezek a fiatal építészek és építészjelöltek – egyébként valamennyien Berlinben végeztek,

15. Holló Barnabás: Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál. Dombormű az előcsarnokban

16. Az előcsarnok és a lépcsőházi feljáró

17. Dunaiszky László: Gróf Széchenyi István. Mellszobor a lépcsőházban

illetve végeznek majd – utóbb a neoreneszánsz aktív művelőiként és a magyarországi építészársadalom jeles tagjaiként tűnnek fel.

A palota alapjai 1862-ben készültek el. 1863-ban húzták fel a falakat, a befejezésüket jelző bokrétaünnepélyre az év augusztus 29-én került sor. 1864-ben megtörtént a belső kialakítás és díszítés nagy része, de a munkálatokból 1865-re is maradt. 1865 tavaszán megkezdődött a beköltözés, az első ülést április 24-én

tartották a Heti ülésteremben. Az ünnepélyes megnyitóra 1865. december 11-én került sor.

A palota kivitelezési munkáinak döntő részét magyar iparosok végezték, így Kauser János és Hofhauser Lajos a kőfaragómunkát, Halász László a homlokzatok ornamentális szobormunkáit, Szabó József az asztalosmunkát. De hazai mester, Gerenday Antal faragta a márványoszlopokat, és Schlick Ignác pesti cége gyártotta az öntöttvas

18. Kallós Ede: Bessenyei György.
Mellszobor a lépcsőházban

19. A lépcsőház részlete

20. A lépcsőház mellvédje

21. A lépcsőház

18

oszlopokat, a lépcsőkorilátokat és a kandelábereket is. A homlokzat szobrászati díszítése azonban lényegében külföldi munka volt. A homlokzatok szoborfiguráinak mintáit Emil Wolff és más berlini szobrászok készítették, kivéve Révai Miklósét, amelyet a kor jeles magyar szobrásza, Izsó Miklós mintázott meg. Ezek nyomán a szobrokat a Berlin melletti

19

Charlottenburgban Ernst March cége készítette terrakottából. A korabeli Magyarországon újdonságszámba ment ez az anyag, használata többekben megütököztetett. Az épület kőburkolata ugyancsak különlegességnek számított. Pest-Budán a vakolt homlokzat volt szokásos. Az 1860-as évek elején tűntek fel az első kővel burkolt épületek, de pl. a Vigadónak csak a dunai főhomlokzatát fedték ezzel a nemesnek tartott, de drágább anyaggal. Az Akadémia palotájának teljes homlokzatát kővel burkolták.

A székház az Akadémia telkének csak elülső, nagyobb részét foglalta el. Hátsó része az építés indulásakor szabad maradt; ide

bérházat szántak, amely bevétel miatt volt fontos az intézmény számára. Tervezésére a palotától függetlenül Ybl kapott megbízást 1863-ban. Az építész olyan tervet is készített, amely nagyvonalúságában a székházhoz igazodik, ám a jövedelmezőség miatt végül szabályos négyemeletes – ám így is igényes megjelenésű – bérházrész mellett döntöttek. A bérház jóval a palota előtt, 1864 áprilisában elkészült, szintén Diescher József kivitelezésében. A székház építésének költsége a berendezéssel és díszítéssel együtt mintegy 800 000 forintot tett ki, a bérházzal együtt pedig közel egymillió forintba került.

Az Akadémia palotájának

20

építését megelőzően a neoreneszansz elemek már fel-felbukkantak a magyar építészetben. Azonban az akadémiai székház volt az első neoreneszansz középület Magyarországon, amely a stílusformát teljes gazdagságában, ugyanakkor mértéktartó eleganciával bontakoztatta ki. Jelentőségét, példaadó szerepét fokozta, hogy fontos nemzeti intézménynek adott otthont. Ebben az összefüggésben különösen figyelemreméltó, hogy a választott stílus sokkal inkább az egyetemességet, semmint a nemzeti jelleget testesíti meg, a tervezője sem magyar, és a homlokzati szoborgaléria (később ismertetendő) ikonográfiai programja is nem-

zetközi jellegű volt. A palota a neoreneszansz historizmus nyitányát jelentette Magyarországon, architektúrája és szelleme döntően befolyásolta a magyar építészet további alakulását, megelőlegezte a kiegyezés (1867) utáni városépítés fő stílustendenciáját. Az épület az Akadémia számára sem kevésbé jelentős. A város egyik központi részén, a Duna partján álló, méltóságteljes palota az intézmény megkülönböztetett szerepét kanonizálta, és fejezi ki mind a mai napig.

Az épületet eredendően több funkció ellátására tervezték. A magyar fővárosban még kevés középület állt, a meglévőknek pedig gyakran többféle rendeltetés-

nek kellett megfelelniük. (A Magyar Nemzeti Múzeumban például több évtizeden át ülésezett az Országgyűlés felsőháza.) Az Akadémia palotájának helyiségei elsődlegesen természetesen a tudós intézménynek adtak otthont. Idekerültek különböző hivatali helyiségei, kétszintes Díszterme és Heti ülésterme. Az épület földszintjén rendezték be az Akadémia könyvtárát olvasóteremmel és raktárakkal.

A palota további fontos, mondhatni alapvető rendeltetése volt az Esterházy-gyűjtemény befogadása is. Az Esterházy hercegi család – Magyarország leggazdagabb családja – igen értékes műgyűjteménnyel büszkélke-

dett, amelyben különösen nagy számban képviseltették magukat az olasz festők, köztük Raffaelo, akinek *Esterházy Madonna* című képe a mai napig viseli az egykori tulajdonos család nevét. A gyűjteményt ekkor Bécsben őrizték. Magyarországra szállítása és itteni bemutatása érthető módon rendkívüli mértékben foglalkoztatta a kortársakat, meglátták benne egy magyar képzőművészeti múzeum létrehozásának lehetőségét. Egy ilyen múzeum éppúgy részét képezte a művelt Nyugathoz való felzárkózás programjának, mint maga az Akadémia. A székház tervezésénél eleve azzal számoltak, hogy ide kerül a képtár. E célból alakították ki a harmadik emelet felvilágító tereit és a második emelet dunai szárnyának kariatidákkal díszített teremsorát. Az Esterházy-képtár 1865-ben érkezett Pestre, és először letétként helyezték el az Akadémia palotájában. 1871-ben a magyar állam megvásárolta a gyűjteményt, és Országos Képtár néven továbbra is itt láthatta a nagyközönség. Ez a helyzet 1905-ig állt fenn, amikor is a képtárat – további gyűjteményekkel egyesítve – az újonnan elkészült Szépművészeti Múzeumba szállították. Helyére a

Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokának kiállítására költözött, amely 1907 és 1939 között volt itt látható. A második emeltre a Magyar Nemzeti Múzeum Növénytára került.

Az Akadémia palotájában lett otthonra a Kisfaludy Társaság is. Eredetileg 1836-ban alapították Kisfaludy Károly költő és drámaíró műveinek kiadására, illetve a magyar irodalom ápolására.

A társaság – amelynek jelentősége egy időben szinte a Tudós Társaságéval vetekedett – az új épület földszintjének délkeleti sarokhelyiségében kapott helyet, később a dunai szárny néhány szobáját is megkapta iratai és ereklyéi tárolására. De az épületben jutott hely hosszabb-rövidebb időre az Országos Képzőművészeti Társulatnak, Benczúr Gyula festészeti mesteriskolájá-

23

22. Az első emeleti folyosó

23. A Díszterem egyik ajtaja

24. Kariatidák a Díszteremben

25. A Díszterem

nak, a Lotz Károly által vezetett Női Festészeti Tanfolyamnak és az Akadémia Archaeológiai Bizottmányának is.

Nem kevésbé voltak jelentősek az Akadémia kisebb-nagyobb gyűjteményei, amelyek adományok és hagyatékok formájában kerültek a birtokába. Eredetileg volt érem- és régipénn-gyűjteménye, régiség- és gipszöntvény-gyűjteménye, továbbá fizikai, vegytani, föld- és őslénytani gyűjteménye is, ami egy, a Nemzeti Múzeumhoz hasonló, átfogó tematikájú múzeum csiráit rej-

tette magában. A fenti gyűjteményeket azonban hamar átadta más intézményeknek, elsősorban éppen a Nemzeti Múzeumnak. Az Akadémia a profiljához jobban illeszkedő különleges gyűjtemények és emlékszobák létesítését viszont igencsak pártolta. Ilyen volt sok értékes különlegeséget tartalmazó Goethe-gyűjteménye, amelyet Elischer Boldizsár eperjesi születésű budapesti ügyvéd 48 éves gyűjtőmunkával hozott létre, s melyet unokaöccse, Elischer Gyula adományozott az Akadémiának 1896-ban. A földszinti sarokszobában megnyílt Goethe-szobát sok magyar és külföldi érdeklődő látogatta. Az alapító fia, gróf Széchenyi Béla 1897-ben az Akadémiának aján-

dékozta apja számos ereklyéjét és további értékes tárgyakat. A növekvő gyűjteményt az épület első emeletének a térre és az Akadémia utcára néző három termében helyezték el, ahol 1905. november 3-án nyílt meg a Széchenyi-múzeum. 1914-ben a palota dunai szárnyának északi szobájában kapott helyet Mikszáth Kálmán író gyűjteménye, 1927-ben pedig az Akadémia utcai szárny földszintjén Vörösmarty Mihály költő emlékszobáját alakították ki.

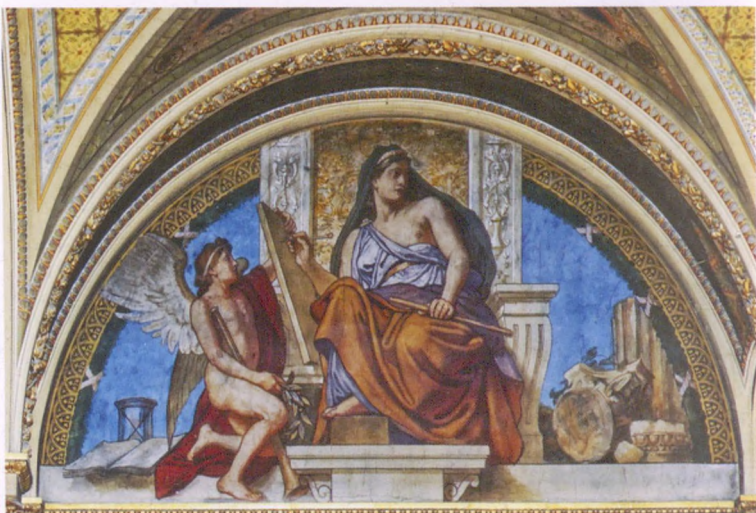
A Magyar Tudós Társaság ügyrendje kimondta, hogy „az iránta és a tudomány körül kiválóan érdemesült elhunyt tagoknak arczképét saját palotájának termében elhelyezi”. A palotában eredetileg az első emeleten a Heti

ülésterem melletti Képes terem szolgált e célra, de mivel 1889-ben megtelt festményekkel, a továbbiakat másutt helyezték el. Utóbb ez a helyiség is kevésnek bizonyult, a festett portrék és a mellszobrok egyre szaporodtak. Fennállásának másfél évszázada alatt az épület különböző helyiségeiben – a termekben, a lépcsőházban, a folyosókon – valóságos nemzeti panteon alakult ki.

A palota szerves fejlődésében és zavartalan létezésében a második világháború, majd az azt követő időszak komoly törést je-

26. Lotz Károly: Mátyás király. Falkép a Díszteremben

27. Lotz Károly: A történettudományok allegóriája. Falkép a Díszteremben

28. Lotz Károly: A tudomány allegóriája. A Díszterem mennyezete

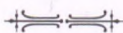
lentett. Súlyosan megrongálódott mind az épület, mind a benne elhelyezett értékek – elsősorban a gyűjtemények. A háborúban a dunai szárny második emelete nagyrészt elpusztult, de megsérült a főhomlokzat középtömbje is a tetőszerkezettel együtt. Rekonstrukciójára hamarosan sor került, azonban a második emeleti teremsort – az egykori képtári termeket – sematikus formában, a kariatidák nélkül állították helyre. 1950–53-ban az épület belső terében több jelentős átalakítás történt Csánk Elemér épí-

tész tervei szerint. A földszinten létrehozták a Keleti Gyűjteményt orientális stílusú bútorzattal. Az Akadémia utcai szárny első emeletén kialakították a Tudósklubot, amely az épülethez illeszkedő, archaizáló berendezést kapott. További nagymértékű átalakításokat is végeztek, aminek köszönhetően átláthatóbb és praktikusabb lett az irodák elrendezése és az épületben való tájékozódás. Megszüntették viszont a korábban a nyilvánosság előtt is nyitva álló gyűjteményeket; anyaguk egy része az épületben maradt,

egy része más múzeumokba került. A Kisfaludy Társaságot 1952-ben feloszlatták.

Mivel az Akadémiai Könyvtár számára kialakított helyiség immár szűkösnek bizonyult, 1985–88-ban Mányi István építész tervei szerint az egykori, hátulról csatlakozó bérházat átalakították az új könyvtár céljaira. Az átalakítás együtt járt a palota teljes felújításával. Ennek során a régi könyvtári helyiségből klubszobákat alakítottak ki. A második emeleti előadótermeket újratervelték, az egykori kariatidák né-

hány darabját is rekonstruálták. 1991–94-ben sor került a harmadik emeleti egykori képtár addig jórészt raktárként szolgáló, elhanyagolt tereinek a helyreállítására: az eredeti díszítés maradványai nyomán kifestett termekben megnyílhatott az Akadémia Művészeti Gyűjteménye (Képtára),²⁹ amelyben az intézmény legértékesebb, legbecsesebb műtárgyait helyezték el.

A palota épületének Széchenyi István tér felé néző, főhomlokzati oldalán erőteljes, háromemeletes főtömb emelkedik, amely architektúrájának nagyvonalúságával és részleteinek gazdagságával tűnik ki. Földszintjén ívezetek sorakoznak, a középsőben nyílik a főbejárat. Az emeleti résznek a falsík elé helyezett, két szín-

30

29

29.
A Felolvasóterem mennyezetének részlete

30.
A Felolvasóterem

tet átfogó korinthoszi oszloppárok adnak ünnepélyes, ugyanakkor oldott jelleget. Ez a megoldás a Palazzo Corner (Andrea Sansovino, 1537-től) és más velencei paloták kialakítását idézi. A vájatolt oszlopok törzsének alsó negyedét lombos ékítmények közé fonódó alakos faragványok gazdagítják, a párkányok frízében páros szfinxek, illetve – a harmadik emeleten – füzérek és emberfejek sorakoznak. A székház architektúrája és ornamentikája összességében a reneszánsz és az antik-hellenizáló elemek szintézisén alapul. A főtömb első

és második emelete rejti magában a Dísztermet, a harmadik emelet pedig a Képtár helyiségeit. A fő-tömbhöz képest az oldalszárnyak építészeti világa visszafogottabb, ezáltal könnyedebb. Tektonikus jellegű vázrendszerével az épület e része Friedrich August Stüler mesterének, Karl Friedrich Schinkelnek az érett alkotásait idézi. Az épület főpárkányát kőbábos mellvéd zárja, a sarkokon díszes kőkandeláberek emelkednek. A középtömb két szélén felül egykor egy-egy szfinx díszelgett.

A homlokzaton feliratok és szobrok összetett rendszere em-

lékeztet az intézmény történetére és az épület rendeltetésére. A középső emeleti ablak fölött Magyarország angyalokkal közrefogott címere, Izsó Miklós alkotása látható. Kétfelől feliratos táblák idézik az Akadémia és palotája megalapításának, illetve építésének főbb mozzanatait:

HAZAFIAK ALAPÍTOTTÁK

MDCCCXXV.,

MŰKÖDNI KEZDETT

MDCCCXXXI.,

NEMZETI RÉSZVÉT EMELTE

MDCCCLX.,

HÁZA FELÉPÜLT

MDCCCLXIV.

Az osztópárkányon a MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA felirat aranyozott betűi olvashatók. A szobrok egyik része allegorikus jellegű, másik része a tudomány nagy alakjait ábrázolja. A tudományágakat nőalakok jelenítik meg. Közülük hat a főhomlokzat középtömbjének felső emeletén sorakozik:

HISTORIA, JURISPRUDENTIA, MATHEMATICA, PHILOLOGIA, PHILOSOPHIA, PHYSIOGRAPHIA, négy pedig a dunai homlokzat felső szintjének közepén:

ARCHEOLOGIA, COSMOGRAPHIA, POESIS, POLITIKA.

A tudomány jeles képviselőinek szobrai az oldalszárnyak sarkain, illetve végein kaptak helyet. Az épület Duna felé eső sarkán Lomonoszov (a második világháborúban elpusztult Raffaello-

31

szobor helyén) és Galilei figurája látható, az Akadémia utca felé eső sarkon Révai és Descartes alakja tűnik fel. A dunai homlokzat végén Newton, az Akadémia utcaián Leibniz szobra helyezkedik el. A szoborgaléria az egyetemes tudomány alakjaiból áll; az egyetlen magyar, Révai Miklós (1750–1807) mint az akadémiai gondolat korai képviselője kapott köztük helyet. Az Akadémia utcai homlokzat elején a falba mélyesztve hosszú bronzrelief látható, amely az Akadémia alapításának híres jelenetét ábrázolja, középpontban Széchenyi István

32

31. Hans Gasser után Izsó Miklós: Gróf Széchenyi István. Melliszobor a Felolvasóteremben

32. Ligeti Antal: Trencsén vára. Festmény a Felolvasóteremben

33. Díszítő szobor a Felolvasóterem előtti folyosón

34. Ligeti Antal: Szigliget vára. Festmény a Felolvasóteremben

35. A folyosó a Felolvasóterem előtt

méltóságteljes alakjával. Holló Barnabás szobrász reprezentatív munkáját 1893-ban illesztették a helyére. A palotához hátról kapcsolódó négyemeletes épületrész – az egykori bérház, a mai könyvtár – ugyancsak hellenizáló neoreneszánsz stílusban készült, a funkciójának megfelelő, egyszerű, letisztult formában.

A palota főbejáratán belépve tágas előcsarnokba jutni. Az oszlopokkal három hajóra osztott, keresztboltozatokkal fedett elegáns csarnok az épület reprezentatív bevezető tere. A toszkán oszlopok magas lábazata

salzburgi vörösmárványból, törzse szürke sziléziai gránitmárványból készült. A padozatot – miként a lépcsőház pihenőin és a főszárny folyosóin is – színes terrazzoburkolat fedi. Az előcsarnokban tartották több jelentős személyiségnek, illetve az Akadémia kiemelkedő tagjainak a gyászünnepeit. 1876-ban itt ravatalozták fel Deák Ferencet, a magyar történelemben oly jelentőségű kiegészítés egyik lét-

rehozóját; koporsójánál Erzsébet királyné személyesen helyezte el koszorúját. Ezt a jelenetet örökíti meg az előcsarnok jobb oldalán elhelyezett monumentális dombormű, Holló Barnabás szürkésfehér ruszkikai márványból faragott alkotása (1914).

Az előcsarnok a lépcsőházba vezet. A tágas, félköríves lépcsőház az épület egyik dísztere, a széles, karsztmárványból faragott lépcső karja szintenként kettényílik, hogy kellemes ívben érje el a felsőbb emeletet. Alsó szakaszát toszkán pilaszterek, az oldalfalakat és a felső szakaszt korinthoszi fejezetű pillérek, il-

letve oszlopok támasztják alá. A lépcsőház terét kazettás boltózat borítja. A lépcsőt támasztó boltívek oszlopainak törzsét veronai vörösmárványból faragták. A lépcsőház és a folyosók díszítőeleményei gipszből készültek. Állítólag a tervező, August Stüler élénkebb színvilág kialakítását képzelte el, mint ahogy a palota főbb terei általában is nemesebb anyagok alkalmazását kívánhatták volna meg, azonban az építkezéskor erre nem állt rendelkezésre elégséges anyagi fedezet. A finom tagozatok eleganciája monokróm formában is – vagy talán így még inkább – érvényre

jut. Ebben a környezetben mindössze a lépcsőház öntöttvas lombdíszes korlátja és az ugyancsak öntöttvas kandeláberök tűnnek ki aranyozásuk révén. A lépcsőház félemeleti pihenőjénél Széchenyi István, az alapító portréja fogadja a látogatót, a márvány mellszobor Dunaiszky László műve (1877). Az első emeleti folyosón, a Díszterem előtt, a fal mentén középen almási Balogh Pál orvos Izsó Miklós által készített büsztjének (1864) modern bronzöntvénye látható. Jobbra található Mikszáth Kálmán író mellszobra Holló Barnabástól (1910), balra Gyulai Pál irodalomtörténészé

Stróbl Alajostól (1896 k.). Az első és második emelet fordulójában Bessenyei György Kallós Ede által készített mellszobra áll (1929); a magyar felvilágosodás vezéralakja e kitüntetett pozíciót mint egy korai akadémiai tervezet kidolgozó író és filozófus érdemelte ki. Itt korábban Friedrich August Stüler mellszobra kapott helyet. Az Akadémia palotáját tervező építész 1865. már-

cius 18-én hunyt el, Hermann Schievelbein berlini szobrász által készített gipszportréjáról Izsó Miklós még abban az évben márványmásolatot készített. (Ma a szobor a Képtárban látható.)

Az első emeleti folyosóról nyílik az Akadémia legnagyobb és legünnepélyesebb terme, a Díszterem. Amikor a székházat 1865-ben megnyitották, a hatalmas, kétszintes tér, amelynek tükör-

mennyezetét két rejtett vasgerenda tartja, még meglehetősen csupasz volt. Díszét csupán az alul végighúzó faburkolat és az ajtók adták, amelyekhez a mahagónifát László Károly, egy Mexikóban élő magyar ajándékozta. Megvoltak továbbá a terem karzatait tartó salzburgi vörösmárvány oszlopok, valamint az emeleti szinten az eredetileg ideiglenesnek szánt, a tu-

36. A Képes terem

37. Az előtér a Kis előadóterem előtt

dományokat és a művészeteket jelképező gipszkariatidák, de – anyagi fedezet híján – falainak és mennyezetének dekoratív, illetve festészeti díse még hiányzott. 1873-ban Szkalnitzky Antal tervet készített a falak dekorációjához, Ipolyi Arnold művészet- és művelődéstörténész pedig programot dolgozott ki az elkészítendő falképekhez. Megalkotójukként szoba került Munkácsy Mihály és Benczúr Gyula, majd Lotz Károly. A terem megvalósult díszítését másfél évtized-

del később Schickedanz Albert építész és iparművész tervezte meg. Két variánst dolgozott ki: az egyik szerint a fő jelenetek a mennyezetre, a másik szerint az oldalfalakra kerültek volna – az utóbbira esett a választás. 1887-ben Schickedanz a mennyezet tagolását a 16. századi észak-itáliai kazettás mennyezetekhez hasonlóan alakította ki, és az ő terve alapján készítette el Götz Adolf a gazdag, érett színvilágú ornamentális díszítést is. A falképeket végül egyetlen mester, Lotz Ká-

roly festette meg több menetben 1887 és 1892 között.

A falképek sora a terem két rövid oldalának felső szintjére, annak ívezeteibe került. Kompozíciójuk keretét festett architektúra alkotja, amely mindkét oldalon átfogja a három egységből álló képegyüttest. Témáját a magyar művelődés történetének nagy

38. A Nagyterem

39. Az Elnöki tanácssterem

39

korszakai alkotják, főbb szereplői a legnagyobb uralkodók figurái körül csoportosulnak. A terem Duna felé eső oldala a középkori magyar művelődés tablóját adja. A középső mező főalakja Szent István, Magyarország első királya. Mellette fia, Imre fél térdre ereszkedve veszi át tőle atyai intelmeit, oldalt Szent Gellért püspök hajlik fölé. A király másik oldalán ősz szakállú barát apostoli kettős keresztet emel a magasba, mögötte egy pap a székesfehérvári bazilika makettjét tartja a kezében. A bal oldali mező főszereplője Könyves Kálmán király, aki – a boszorkányégetés betiltását jelképezendő – háritó mozdulattal egy félmeztelen nőre mutat. A jobb oldali mezőben Nagy Lajos király látható fényes udvarának élén, amiint a pécsi egyetem épületének makettjét vizsgálja, a háttérben Szent László király nagyváradi lovas szobra áll. A te-

38

rem szemközti oldalán a három mezőben mindössze egyetlen király képe található, éspedig középtűt, Szent Istvánnal átellenben: Mátyás királyé; az újkor Habsburg uralkodói a képciklusban nem kaptak helyet. A festett architektúra – a szemközti oldal középkori építészeti háttérével szemben – már reneszánsz stílust mutat. Mátyást a humanizmus nagy magyarországi alakjai fogják közre, hátul – utalásként híres könyvtárára – polcokon könyvek sorakoznak. A bal oldali kép főalakja Pázmány Péter, az ellenreformáció vezéregyénisége, de a lépcsőn ülve ott látható Károlyi Gáspár is, a protestáns bibliafordító. A jobb oldali kép közepén a költő és hadvezér Zrínyi Miklós áll. Őt az újkori magyar művelődés és politika alakjai veszik körbe, köztük – a hazafias érzület megnyilvánulásaként – II. Rákóczi Ferenc, a Habsburg-ellenes

felkelés vezére. A Díszterem különböző méretű kazettákra osztott mennyezetén két nagyobb, nyolcszög alakú mezőben egyegy allegorikus festmény látható: az egyik a költészetet, a másik

Akadémia legjelentősebb, legnagyobb szabású eseményeinek színtere volt. De számos esetben adott otthont más, nagy jelentőségű kulturális és politikai rendezvényeknek is. Valójában

40. Képtár, Félköríves terem

41. Johann Nepomuk Ender:
Az Akadémia allegóriája.
Festmény a Félköríves teremben

42. Képtár, első terem

40

a tudományt jelképezi. A kisebb, középső mezőbe Magyarország címere került. (Jelenleg át van festve.) A terem hosszanti oldalán az ablakok fölötti lunetták mezőjét Lotz Károly díjazás nélkül festette ki. Ezek a Michelangelo szibilláit idéző nőalakok az akkori öt akadémiai osztályt jelképezik: a természettudományokat, a mennyiségtant, a szépirodalmat, a történelemtudományokat, valamint a jog- és államtudományokat.

A Díszterem mindig is az

egyike Budapest kiemelt szerepű, reprezentatív díszcsarnokainak. (A falképek és a díszítőfestés jelenlegi állapotukban restaurálásra várnak.)

Míg a Díszterem színeiben és díszítőelemekben tobzódó világa lényegében már a palota építése utáni korszak művészeti ízlését és lehetőségeit testesíti meg, a dunai szárny első emeletének közepén elhelyezkedő Heti ülésterem – mai nevén Felolvasóterem – a palota átadásának időszakát tükrözi. Gipszékítményes gerendákkal

tagolt síkmennyezetének fő díszje az ugyancsak gipszből készült, a természettudományt, a csillagászatot, a zenét és a költészetet jelképező négy dombormű. Oldalfalait korinthuszi pilaszterek és félkörös ívezetek tagolják. A falak mentén elhelyezkedő gyámkövekről márvány mellszobrok tekintenek alá. Az egyik Széchenyi István büsztje, amelyet Hans Gasser bécsi szobrász munkája után Izsó Miklós faragott a legnagyobb magyar halálának évében (1860). A világos terem legfőbb

dísz azonban a két rövid oldalon szimmetrikusan elhelyezkedő négy tájkép. A négy egyforma méretű olajfestmény négy várat ábrázol: Hricsó, Szigliget, Szepes és Trencsén várát. A képek egyszerre hatnak az ábrázolt épületek történeti, irodalmi vonatkozásával és romantikus, festői táj-ábrázolásukkal. A magánadományokból elkészült (1867, illetve 1870) festmények alkotója a német és olasz iskolázottságú Ligeti Antal. A teremben tartották egykor az Akadémia nyilvános

42

41

üléseit, amelyeket a hallgatóság az eredetileg három íves nyílással kapcsolódó – ma folyosóként funkcionáló – térben követhetett figyelemmel. E térben felül allegorikus gipszszobrok sorakoznak, a két jelenlegi bejárat között Kisfaludy Károly méltóságteljes mellszobra – Kiss György munkája (1882) – látható. A Felolvasóterem mellett található a Képes terem, amely eredetileg az Akadémia kiválóságainak portréit tartalmazta, falain ma is arcképek függenek.

A második emelet dunai oldalán található Nagyterem az Esterházy-képgyűjtemény részére kialakított, de a második világháborúban elpusztult terem helyén jött létre, egyes építészeti elemeinek és néhány kariatidájának rekonstrukciójával. Ma az Akadémia egyik legfontosabb ülésterme. Ezen a szinten, a Duna felé eső sarkon található

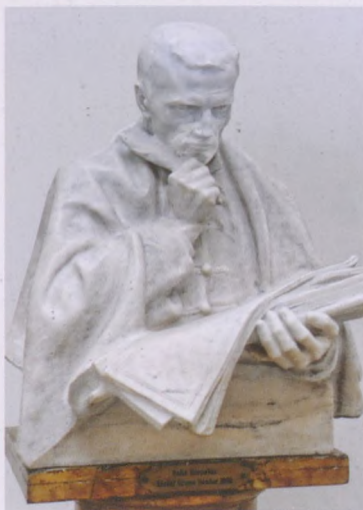

a modern kialakítású Kis előadóterem. Az előterét szolgáló szoba a kariatidák ívezetbe állított kialakításával és az itt elhelyezett képekkel az egykori múzeum hangulatát idézi. A szoba bejárata előtt balra Csiky Gergely drámaíró, jobbra Kemény Zsigmond író és politikus mellszobra áll; az előbbit Zala György (1894), az utóbbit Stróbl Alajos (1896 k.) készítette.

A második emeleti folyosón, az Akadémia főtitkárának hivatala előtt két további mellszobor található: báró Jósika József íróé Stróbl Alajostól (1896 k.) és Berzeviczy Albert kultúrpolitikusé Teles Edétől (1936).

A harmadik emelet, amely lényegében a palota középtömbjé-

45

43. Képtár, Nagyterem

44. A Keleti Gyűjtemény

**45. Holló Barnabás:
Kőrösi Csoma Sándor.
Mellszobor a Keleti Gyűjtemény előtt**

nek legfelső szintje, az Akadémia Művészeti Gyűjteményét (Képtár) rejt magában. Főbb teremt nagy felületű felülvilágítóval látják el, ami akkor Magyarországon még újdonságszámba ment. Eredetileg a felülvilágítók és a válaszfalak faszerkezettel készültek, ám 1869-ben tűz rongálta meg őket. 1874-ben Ybl Miklós új tervet rajzolt, könnyed vasvázat irányozva elő. Ezt a Schlickgyár elkészítette, s 1875-ben az építési munkálatok is lezajlottak. A termekben eredetileg az Esterházy-gyűjtemény, illetve az Országos Képtár egy része, utóbb a Történelmi Képcsarnok kapott helyet. Az Akadémia Képtára mai formájában az 1990-es években jött létre és talált itt otthonra.

A gyűjteményben az intézmény legértékesebb és legfontosabb képeit és szobrait, továbbá a korábbi különgyűjtemények egyes darabjait helyezték el. A Képtár legrepresentatívabb terében, a Félköríves teremben találhatók az Akadémia legbecsesebb festményei, mint a Magyar Tudományos Akadémia főhelyen látható allegóriája, amelyet az osztrák Johann Nepomuk Ender festett (1831). Ideáját Széchenyi István adta, és a költségeit is ő állta. Nem messze tőle függ Széchenyi representatív, egész alakos képmása, a szintén osztrák Friedrich von Amerling alkotása (1836). Az Akadémia meghatározó alakjai közül itt látható többek között gróf Dessewffy Emil ugyancsak egész alakos képmása Barabás Miklóstól (1866). A palota építésének idején hivatalban lévő elnök jobb kezével az épület homlokzatrajzát tartja. A Képtár központját alkotó Nagyteremben található a magyar tudományosság és a nemzeti kultúra kiemelkedő személyiségeinek portréi. A kisebb helyiségek közül megemlítendő a Széchenyi-terem, az intézmény alapítójának személyével kapcsolatos műalkotásokkal és tárgyakkal, illetve a Goethe-szoba, amely a német felvilágosodás

nagy alakjának relikviáit rejtí. Az Esterházy-terem képei – melyeket a Szépművészeti Múzeum adott kölcsön – az egykor e falak közt otthonra lelő gyűjteményt idézik.

A representatív és valamilyen formában nyilvános termék mellett kialakítása miatt több további helyiség is figyelmet érdemel. Ilyen a földszint dunai szárnyában található klub, amelynek termeiben a karcsú és mives, öntöttvasból készült oszloppárok az egykori könyvtárat díszítették. A földszint jobb sarkában található Keleti Gyűjtemény középső helyisége orientális stílusú berendezése miatt különleges. A gyűjtemény kis előterében a tibeti nyelv szótárát megalkotó Körösi Csoma Sándor büsztje fogadja a

látogatót, a szobrot Holló Barnabás faragta (1909).

Az épület első emeletén található a korábban ismertetettéken túl az Akadémia elnökének az irodái, valamint a Tudósklub. A második emelet ad helyet az intézmény főtitkára és főtitkárhelyettese irodáinak. A palota hátsó szárnyának földszintjén található az Akadémia levéltára, emeletén a Kézirattár. A palotához hátulról kapcsolódik az MTA Könyvtár és Információs Központ, amelynek főbejárata az Arany János utca felől nyílik.

Az Akadémia székháza előtt eredetileg a kereskedelem célját szolgáló Kirakodó tér terült el. A tér közepén emelték 1867-ben a királydombot, amelyre a koronázási ceremónia után Ferenc József fellovagolt, hogy elvégezze a jelképes kardvágást. Ezt 1877-ben, a tér rendezésekor elbontták. Több évi előkészület után 1880-ban állították fel az Akadémia főhomlokzatának tengelyében Széchenyi István nagyszabású emlékművét, amelyet Engel József szobrász és Wéber Antal építész alkotott. A hasonlóan monumentális Deák-szoborral kiegészülve az immár Széchenyi István nevet viselő tér a magyar főváros egyik kultikus helye.

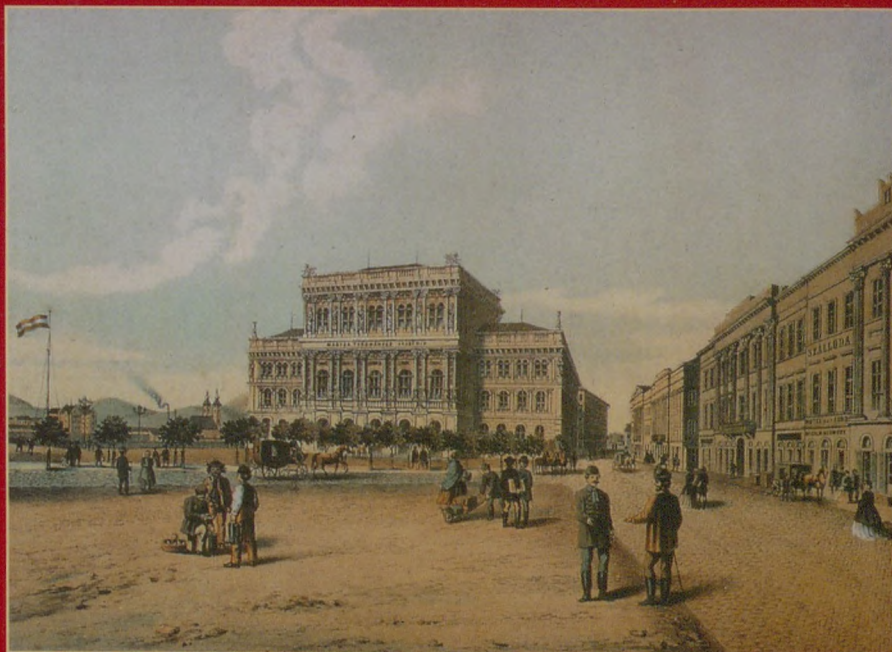
46

46. Egy szép rozetta

47. Klubhelyiség, eredetileg könyvtár

A Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi István téren álló székháza Budapest egyik reprezentatív középülete, a magyar tudományosság jelképpé nemesült foglalata. A palota a maga korában a neoreneszánsz stílustörekvés úttörő és nagyszabású alkotása volt, amely a magyar főváros építészeti fejlődésére is hatást gyakorolt. Belsejének elegáns architektúrája, főbb termeinek festészeti és szobrászati díszítése méltó az épület rendeltetéséhez.

Írta Sisa József (MTA BTK), a felvételeket Hámori Péter készítette

www.corvinakiado.hu

